

El Berguedà als 1960

Música, Pau i Amor

Una revolució en les tendències musicals i el seu impacte en la societat. Un repàs dels conjunts i cantants estrangers, espanyols i catalans que marcaren una nova època. Ens acompanyeu?

Tot i que poguéssim semblar que el Berguedà dels anys 60s estava aïllat del món a nivell musical, emissores com Radio Barcelona amb Salvador Escamilla o el naixement de Los 40 Principales el 1966 a la Cadena Ser, mantenien informats els oients de les noves tendències que es coïen arreu del món, sobretot als països anglosaxons, i que havien de canviar la història de la música popular.

Els Estats Units i Anglaterra, l'arrel del canvi

A Estats Units, des de finals dels anys 50, havia sorgit un noi que feia anar de corcoll les autoritats, horroritzava els pares i encantava al jovent, sobretot a les noies, era un tal **Elvis Presley**. Partint de la música negra que llavors dominava el mercat impulsada per la gran discogràfica Motown Records, triomfaven grans artistes del Rythm & Blues com **Ben E. King** que pregava "Stand By Me", l'**Aretha Franklin** demanant "Respect" o altres de caire més Soul, que donaven gran importància a les seccions de vent, com **Ottis Reding**, que ja mirava el mar "Sittin' On The Dock Of The Bay" o el pianista **Ray Charles** que tenia "Georgia On My Mind".

Amb aquest pòsit, Elvis va saber donar forma i popularitzar un nou estil que va triomfar ben aviat entre blancs i negres que el cantaven i el ballaven amb fervor, era el **Rock & Roll**. Amb l'Elvis com a gran estrella, cantant "Jail-

house Rock" (El Rock de la Presó) o "Love Me Tender" fins i tot al cinema de Hollywood, el rock & roll va viure la seva època daurada als anys 50s amb altres icones importants com **Bill Haley**, **Jerry Lee Lewis** o el guitarrista **Chuck Berry**, uns blancs i l'altre negre; el rock & roll havia trencat les barreres racials i tots ballaven al seu ritme.

EL ROCK. Un Nou Estil Trencador per al Jovent

Però els que realment va transformar la música i la cultura popular a tot el món van ser uns anglesos de Liverpool anomenats **The Beatles**. Després de 2-3 anys d'èxit només al Regne Unit, van desembarcar als USA el 1964 i es van trobar un país deprimat per l'assassinat de John F. Kennedy feia només 3 mesos. Els Beatles van suposar una entrada d'aire fresc amb les seves cançons alegres, optimistes i tan ben fetes que fins i tot agradaven als pares de les joventes. Des de la seva aparició a primers dels 60 a Anglaterra, el rum-rum que portaven els Beatles allà on actuaven anava

acompanyat del fenomen de les fans, que cridaven com posseïdes només de veure el quartet de Liverpool aparèixer a l'escenari. Era com una emoció d'histèria col·lectiva adolescent que es va anar encomanant a tot arreu del món on van tocar i que després va passar també a altres grups.

Es diu que The Beatles van destruir el rock & roll, entès com a música ballable que venia dels negres, i van conquerir el mercat discogràfic, on es van imposar majoritàriament els gustos del públic blanc. Amb la seva fusió de músiques americanes van crear el **Rock** amb aquests ingredients: base rítmica de rock & roll, harmonies de rythm & blues i la incorporació de velles melodies d'estil jazz o dels musicals de Broadway. El rock era una música més aviat per a escoltar que per a ballar, que reflectia en les seves lletres els problemes del jovent i que aportava nous valors espirituals i socials, com l'alliberament sexual o l'antimilitarisme. Amb temes com "Yesterday", "Hey

Elvis Presley.

Jude" o "Let It Be", The Beatles fa 50 anys van canviar la història de la música. Van arribar a Barcelona el 3 de juliol de 1965, després de cantar el dia abans a Madrid, i l'organització va muntar tota una presentació mediàtica per oferir la millor cara del règim, amb multitud de fotos amb la guàrdia civil o vestits de toreros. Després de vetar l'entrada al concert als que feien "mala pinta" i amb entrades a preus desorbitats per l'època, de 75 a 450 pessetes, van actuar a la plaça Monumental amb els Shakers i Els Sirex de teloners i presentats per Torrebruno, el gran showman del moment. No hi va haver cap incident, fins

The Beatles. Greatest Hits, 1a part 1962-1965.

The Doors, 1967.

i tot el grup va declarar que mai havien actuat davant d'un públic tan educat i el concert va ser un èxit sense precedents.

L'any anterior, el 1964, havia sorgit una nova banda anglesa primitiva, rebel i provocadora, que duia per nom **The Rolling Stones**, que donava una importància cabdal al ritme i a la música negra R&B, buscant la "Satisfaction" i encenent una rivalitat amb els Beatles que va durar varies dècades, més enllà de la dissolució del grup de Lennon i McCartney a finals dels 60.

De New York van sorgir-ne **The Mamas & The Papas**, amb un missatge hippie i flower power, invocant el "California Dreaming" al qual es va afegir **Grateful Dead** des de San Francisco i **Crosby, Stills, Nash and Young** o **Jim Morrison** des de Los Angeles. Aquest darrer liderava **The Doors** interpretant cançons com "Light My Fire" que el van convertir en un mite, l'anomenat Rei Llargandaix, sobretot després de la seva mort prematura als 27 anys, víctima d'una vida viscuda sempre al límit amb excessos en l'alcohol i les drogues. I és que la resposta pacifista a la Guerra del Vietnam impulsada pel moviment hippie que s'havia estès per tot el món amb el lema "pau, amor i llibertat" a poc a poc es va anar distorsionant cap al més malèfic "sexe, drogues i rock and roll" que es va acabar imposant als anys 70.

EL FOLK. La Força de la Cançó Protesta.

El moviment folk va sorgir també a primers dels 60 a Estats Units i es va originar entre els activistes pels drets civils, els lluitadors del món obrer, els pacifistes que s'oposaven a la guerra de Vietnam o a qualsevol guerra i els ecologistes que començaven a prendre consciència del valor de la conservació del planeta.

Pete Seeger, desaparegut el gener passat als 94 anys, va ser el gran líder espiritual d'aquest moviment de cançó protesta, adaptant espirituals negres com "We Shall Overcome" traduït com "Tots Junts Vencerem", "Vull Ser Lliure" o "La Vall del Riu Vermell" i cançons com "Guantanamo",

Pete Seeger.

Bob Dylan.

per fer-los himnes internacionals de tot una manera alternativa de veure el món. No cal dir que als anys 60 va ser detingut i condemnat a presó, acusat de conspirador i comunista, la qual cosa el va convertir en un referent moral. Anys més tard, el 1994 va ser condecorat per Bill Clinton a la Casa Blanca per la seva lluita en favor dels drets civils.

Pete Seeger mateix va presentar com a pupil seu un noi d'aspecte desmanegat de nom **Bob Dylan** que, partint dels fonaments folk, va ser qui va tenir ressó mediàtic a nivell mundial, incorporant-hi elements del rock. Diuen que mestre i deixeble es van discutir fort pel fet que Pete Seeger li va retreure que cantés amb micro, amb la guitarra electrificada i que no se l'entengués de res en la pronunciació, quan un dels fonaments sagrats del folk era la naturalitat, la proximitat del cantautor al seu públic i que cada paraula havia de ser clara i intel·ligible.

Així, Bob Dylan, l'anomenat poeta del rock va escriure alguns

Joan Baez.

dels grans himnes emblema de la lluita dels anys 60 com "The Times They Are A-Changin'" (Els temps estan canviant) o "Blowing in the Wind" (Escolta-ho en el Vent), escrita el 1962, i que diu així:

Si a Bob Dylan l'anomenaven el Rei de la Cançó Protesta, la Reina sens dubte era **Joan Baez**, una cantant d'aspecte dolç però amb una forta càrrega política i llibertària en els seus ideals que va connectar profundament amb el públic de tot el món. I a la llista dels grans de la música folk-rock americana no hi podien

Escolta-ho en el Vent

(versió de Gerard Quintana i Jordi Batiste)

*Per quants camins l'home haurà de passar
abans que arribi a ser algú.
Quants mars haurà de creuar un colom blanc
per dormir a la platja segur.
Quants canons més hauran de disparar
abans que per fi es quedin muts.*

*Això amic meu només ho sap el vent,
escolta la resposta dins del vent.*

*Quantes vegades podrem mirar amunt
abans d'arribar a veure el cel.
Quantes orelles haurem de tenir
per sentir com ploren arreu.
Quantes morts més ens caldran, amic meu
per saber que mort massa gent.*

*Això amic meu només ho sap el vent,
escolta la resposta dins del vent.*

*Quants anys podrà una muntanya existir
abans que l'ensorri la mar.
Quant temps la gent haurà de seguir
per guanyar-se la llibertat.
Quantes vegades podrem girar el cap
fingint que no ens n'hem adonat.*

*Això amic meu només ho sap el vent,
escolta la resposta dins del vent.*

faltar **Simon & Garfunkel**, un duet format per Paul Simon i Art Garfunkel que, amb lletres de to nostàlgic, van tenir repercussió mundial cantant "The Sound of Silence" (El So del silenci), "Mrs. Robinson" (Senyora Robinson) o "Bridge Over Troubled Water" (Pont Sobre Aigües Turbulentes).

WOODSTOCK.

**3 Dies de Pau, Amor i Música
15-18 Agost 1969, New York**

Un dels moments històrics de la música popular a nivell mundial va ser la celebració del Festival de Woodstock als Estats Units l'estiu de 1969. Va suposar la sublimació de tota una dècada de l'ideari hippie que buscava una nova forma de vida amb la lluita pacifista, el rebuig a les guerres de Corea i del Vietnam, la reivindicació del lema "Pau i Amor" com a forma de vida, la pràctica de l'amor lliure, la vida en comunes, predicant l'ecologisme com a religió i respectant i reivindicant la importància de la música i les arts en l'educació.

Durant 3 dies, del 15 al 18

Canet Rock, juliol de 1975.

d'agost de 1969, més de 400.000 persones van pagar 18 dòlars per assistir al Festival de Woodstock, a l'estat de Nova York, on van tocar artistes de la talla de Janis Joplin, Jimi Hendrix, Ravi Shankar, Joan Baez (embarassada de 6 mesos), Santana, Grateful Dead, Credence Clearwater Revival, The Who, Joe Cocker, Johnny Winter o Crosby Stills Nash & Young. Va ser el començament de l'època dels grans festivals hippies, que suposaven intensos dies de gaudi i èxtasi musical, on "colar-se" sense entrada era un dret i l'ingredient principal era passar-s'ho bé amb la música, però també amb jocs d'escuma o despullant-se en perfecta comunió amb la natura. Tot això, és clar, acompanyat d'exposicions prolongades al sol i al fang i amb llargues nits de celebració col·lectiva, amb sexe, drogues, sobretot LSD i marihuana, però també heroïna, tot per reivindicar i viure amb l'esperança d'un nou estil de vida que salvés la humanitat.

Al nostre país vam haver d'esperar fins el 1975 per viure una experiència similar amb el Canet Rock, encara sota la dictadura de Franco i sense el permís del govern (estava expressament prohibit). Se celebrà el 26 i 27 de juliol, prometent "dotze hores

de música i folia". La Trinca va col·laborar en l'organització i van actuar-hi cantants i grups trencadors a l'època com Maria del Mar Bonet, Pau Riba, Sisa, la Companyia Elèctrica Dharma o l'Orquestra Plateria.

CHANSON FRANÇAISE. L'Aire Fresc que Ve de França

Als anys 60s, el nostre país va experimentar un boom econòmic que va millorar la qualitat de vida de la gent però que no va anar acompanyat d'una obertura de mires del règim en la part política i social. Així, els referents més propers dels quals bevia la intel·lectualitat cultural venien sobretot de França on triomfaven artistes-cantautors del que es va anomenar la Chanson Française, amb **Georges Brassens** com a pal de pallar i iniciador d'aquest moviment poètic d'alt contingut de protesta social, aquí versionat per Josep Maria Espinàs. Van seguir el seu exemple la gran **Edith Piaf** amb una veu personalíssima i èxits rotunds com "Non, je Regrette Rien", "La Vie en Rose", "Padam, Padam" o el tema "Milord" dedicat a un dels seus grans amants i figura consagrada a partir de Maig del 68: **Georges Moustaki**. Poeta refinat i sensible però que amb cançons rebels i contestatàries contra l'opressió i l'imperialisme

econòmic, Moustaki es va convertir en emblema de tota una generació, amb cançons com "Ma Liberté", "Ma Solitude" o el cant a la llibertat "Le Métèque" que parla d'un estranger, com ell mateix, francès, però de procedència jueu-grega. Altres grans cantautors d'aquest moviment van ser **Jacques Brel**, autor de "Ne Me Quitte Pas" o **Serge Gainsbourg** que cantava "Je T'aime... Moi Non Plus" amb un caire més introspectiu i sentimental. Cadascú a la seva manera van suposar una renovació en la música francesa que va traspasar fronteres i va arribar a tota Europa.

LA COPLA. La Banda Sonora del Règim.

A Espanya, durant tota la postguerra i tots els anys 50, el règim franquista s'havia fet seva la *copla*, també anomenada cançó espanyola, amb artistes com **Concha Piquer** cantant "Suspiros de España", **Antonio Molina** amb la seva "La Bien Pagà", **Lola Flores** que arrasava amb "Ay, Pena Penita Pena" o **Manolo Escobar** buscant "Mi Carro", artistes de gran vàlua, però que sobretot cantaven cançons poètiques, folklòriques o de tema amorós, amb lletres inofensives socialment, que buscaven la diversió i l'entreteniment sense més, complaent així la censura i les ments pensants que dictaven què estava bé i què no.

Georges Moustaki.

EL TWIST I LA MÚSICA YE-YE. Els Guateques.

A partir dels anys 60, la banda sonora del règim va haver de conviure amb grups que ja bevien de la cultura anglesa i que portaven nous ritmes i maneres de veure la vida diferents a la cultura oficial que predicava el Nodo. Havia arribat el Twist, una música alegre i especialment feta per a ballar, sols o en parelles, fent unes rotacions característiques amb les puntes dels peus i flexionant els genolls. Es van apuntar a la moda **Los Sirex** amb "La Escoba" que ja volia escombrar moltes coses, també **Los Brincos** i el seu "Un Sorbito de Champán", **Los Mustang** versionant els Beatles a "Submarino Amarillo", **Los**

Jacques Brel.

Los Bravos, "Black Is Black."

Bravos amb "Black Is Black" o el **Duo Dinámico** amb "Quince Años Tiene Mi Amor". Va ser l'època de la música Ye-Ye, amb una majoria de grups catalans, però que cantaven en castellà, i dels revolucionaris guateques on hi regnava la diversió, però també un ànim de canviar l'estatus social i polític.

EL FESTIVAL DE EUROVISIÓN. Tot un Esdeveniment Televisiu.

Als anys 60, quan tot el món occidental era inundat per l'onada hippie i dels grans festivals com el de Woodstock i altres similars, a Espanya s'havia de veure per televisió i només hi havia un sol canal. El Festival de la Cançó d'Eurovisió era un esdeveniment multitudinari que parava el país completament. Sonava el "Te Deum" de Charpentier, la sintonia de les connexions internacionals, i la gent tenia la sensació que no estava tan aïllada del món, ja que competien cantant amb altres països europeus. La cosa arribava al clímax amb la votació final en anglès i francès on es podien donar fins a. United Kingdom Twelf Points - Royaume Uni Douze points. També hi va haver conflictes, com en l'edició del 1968 quan **Joan Manuel Serrat**, l'artista escollit per representar Espanya aquell any, demana poder cantar la cançó "La la la" en català per reivindicar l'opressió a la qual estava sotmesa la llengua catalana llavors. La reacció espanyola no es fa esperar i en pocs dies es va buscar un altre intèrpret, la **Massiel**, que curiosament acabarà guanyant el concurs, i Serrat, vetat a la ràdio i a la televisió espanyola és víctima

d'una campanya de desprestigi i xiulat en els concerts que fa a partir de llavors a l'estat espanyol; a Catalunya, és clar, és aclamat com un heroi.

LA NOVA CANÇÓ. Els Cantautors s'atreveixen amb el Català.

Cap el 1961 i amb la dictadura encara amb tota la seva força represora i censoradora contra tot el que no fos l'estàndard espanyol que propugnava el règim franquista, a Catalunya apareixen dos personatges que lideraran la recuperació de la cançó cantada en català i amb un sentiment de reivindicació dels drets democràtics i socials, emmirallant-se en els grans cantautors francesos, especialment Georges Brassens; són els qui van fundar **Els Setze Jutges**: l'historiador i crític de cinema Miquel Porter Moix i l'escriptor i periodista Josep Maria Espinàs. Se'ls uniran tot un reguitzell d'artistes, alguns dels quals al final han estat icones de la música i la cultura en català: Delfí Abella, Francesc Pi de la Serra, Enric Barbat, Xavier Elies, Remei Margarit, Guillermina Motta, Maria del Carme Girau, Martí Llauredó, Maria Amèlia Pedrerol, Joan Ramon Bonet, Joan Manuel Serrat, Maria del Mar Bonet, Lluís Llach i Rafael Subirachs. També des del País Valencià, Raimon va estar vinculat a aquest moviment des dels seus inicis.

Joan Manuel Serrat.

Dins de la Nova Cançó, i també reivindicant la cançó en català, però intentant recuperar les melodies tradicionals catalanes i amb referents en la música folk anglosaxona o americana tals com Pete Seeger o Bob Dylan, el

Els Setze Jutges

1967-68 apareixen una sèrie de cantants i animadors musicals que s'uniran de manera informal sota el nom de **Grup De Folk**. Seran el contrapés popular i festiu a Els Setze Jutges i hi trobarem artistes com ara Jaume Arnella, Xesco Boix, Falsterbo 3 (Eduard Estivill, Joan Boix i Amadeu Bernadet), Pau Riba, Jordi Pujol i Cortès, Albert i Jordi Batiste, Jaume Sisa, Oriol Tramvia, Consol i Ramon Casajoana, Gabriel Jaraba, Josep Maria Camarasa, Jaume Vallcorba, Josep Molí o Ovidi Montllor. Varen donar una visió alternativa poètica i molt creativa de la realitat del moment.

EL MOVIMENT CORAL CATALÀ, ELS ESCOLTES I ELS CANTS LITÚRGICS

Reinventant les Cançons Populars, el Folk i els Espirituals Negres.

Els anys 60 també van ser l'època del naixement (Coral Joventut Sardanista de Puig-reig, 1968) o renaixement (Orfeó Nova Sol-

sona, 1961 o Orfeó Berguedà, 1969) de moltes corals després del període de la Guerra Civil i postguerra, obligades, molts vegades, a reduir o cancel·lar del tot la seva activitat, basada en els ideals catalanistes que a finals del segle XIX havien inspirat la seva creació. Amb l'arrel als Cors de Josep Anselm Clavé en les franges de població més obrera i en el Moviment Coral Català liderat per Lluís Millet i Amadeu Vives des de l'Orfeó Català en les franges més burgeses, es varen projectar arreu de Catalunya multitud de Cors de Clavé i Orfeons que van vertebrar socialment el país i van tenir continuïtat els anys 1960 gràcies a grans líders com Oriol Martorell, Lluís Virgili o Manuel Cabero.

Sobre el tema n'hem parlat amb Mossèn Ramon Viladés, que ho va viure en primera persona i remarca que "el ressorgiment del cant coral es va donar en la dècada del 60. Fins aleshores qui manejava les corals eren els capellans, perquè el poble no tenia possibilitats de formar directors. Érem en ple franquisme, amb tot el

que això vol dir. Durant aquests anys i els posteriors, a Catalunya, vam tenir la sort d'uns veritables profetes músics, em refereixo a Lluís Virgili, director de l'Orfeó Lleidatà i l'Oriol Martorell, de la coral Sant Jordi, en Manuel Cabero, Massó, etc... La tasca que aquestes persones van fer a través dels Cursos Internacionals de Direcció Coral de Lleida va ser immensa. En aquests cursets, que, amb format més reduït, es van organitzar per tot Catalunya, hi venien directores de renom de tot Europa. Tot aquest treball va permetre formar multitud de jovent, que poc a poc, es va fer càrrec dels antics orfeons i de les noves corals, que van sorgir com bolets per tot l'àmbit català.

El 1967, recordo que va tenir lloc la primera trobada de Corals del Berguedà, a la Font del Balç de Gironella, amb l'assistència de Lluís Virgili i Oriol Martorell. Encara conservo el programa. Hi van assistir la Coral Mixta d'Avià, de la qual jo n'era el responsable, la Coral Acadèmia Farguella de Berga, Coral del Club Sant Jordi de Gironella, Cor Mixt Colònia Soldevila, Coral Infantil de Gironella, Coral Cantiga de Barcelona i Orfeó Lleidatà. La segona trobada es va fer el 1968 a Guardiola de Berguedà amb el nom de Bages-Berguedà. En aquesta ja hi va assistir la Coral Joventut Sardanista de Puig-reig, dirigida per Mn. Josep Besora, i seguidament Ramon Noguera."

Així, els anys 60 seran anys d'ebullició catalanista, de cobles i colles sardanistes, d'aplec i grans ballades com una forma de reivindicació democràtica de la identitat del nostre país a través de la música i els balls. Igualment, a través del cant coral, amb els grans Concursos de Cant d'en Clavé on es reunien milers de persones o també en les trobades multitudinàries dels Orfeons i masses corals, ja fos al Palau de la Música Catalana de Barcelona o en altres indrets de Catalunya, l'important era fer sentir la força del col·lectiu, el fet de cantar junts refermant el sentit de identitat i de poble.

Paral·lelament van sorgir els Agrupaments Escoltes i els Esplais que bevien d'aquesta renovació musical i es podien trobar als seus Cançoners temes originals d'artistes pertanyents a Els Setze Jutges i al Grup de Folk o traduccions

Esquirols, Fent camí.

Xesco Boix.

fetes per ells mateixos de temes de la *chanson française* o del folk internacional. A finals dels 60 també van aparèixer nous grups amb cançons compromeses com **Els Esquirols**, sortits al cor del Collsacabra, a Osona, que ens van deixar temes tan emblemàtics pels excursionistes i amants del foc de camp com "Fent Camí" "Arrels" o "Torna, torna Serralonga".

En un moment encara d'opressió cultural, hi hagué qui va fer un paral·lelisme entre els Espirituals Negres, que demanaven l'alliberament de l'esclavisme del segle XIX als USA, equiparant-ho a la llibertat que demanada el poble envers la dictadura franquista. Espirituals Negres traduïts al català per Josly i enregistrats per Lluís Virgili al capdavant de l'Orfeó Lleidatà es faran populars en les corals de Catalunya, en les parròquies i en els moviments juvenils propers a l'església; qui no recorda "La Vall de Riu Vermell", "Gronxa'm Estel Daurat" o "Kumbayà", entre molts d'altres. Així, aprofitant l'obertura que va significar el Concili Vaticà II en

matèria de cants i continguts a partir de 1962, que permetia incorporar a la cerimònia religiosa melodies i lletres que no fossin estrictament litúrgiques i en llatí, la missa es va tornar molt més participativa i propera al poble. El Pare Ireneu Segarra es posa al capdavant de la renovació i treu el Llibre dels Cants de la Missa de Montserrat, que serà seguit per una gran majoria de parròquies catalanes.

Mossèn Ramon Viladés, també ens comenta que "el pas del llatí a les llengües vernacles en la litúrgia va provocar un trencament brusc entre el gregorià i el cant popular. El gregorià mai no va ser un cant popular atesa la seva complexitat. Per això quan es va presentar l'oportunitat de deixar-lo no ens hi vam pensar gens. Ho vaig viure en primera persona. El 1965 va entrar en vigor la reforma litúrgica, i, a partir d'aquí, el gregorià va passar a millor vida. El 1965 jo feia l'últim curs de la carrera. Els estudiants ens fèiem càrrec del cant a la catedral. Per Setmana Santa d'aquell any hi va haver una forta discussió entre superiors i estudiants sobre el cant a la catedral. ¿S'havia de continuar amb el gregorià o començar foc nou? No hi va haver ni vencedors ni vençuts. Meitat i meitat. En ser el primer any del canvi no hi havia gaire recursos per cantar en català, però a Catalunya vam tenir sort dels monjos de Montserrat. Aquests ja s'havien avançat a musicalitzar textos en català. Un músic dels més prolífics, i del qual encara avui cantem les seves composicions, va ser el Pare Ireneu Segarra, director de l'escolania de Montserrat. Va tenir l'encert de compondre cants de melodies senzilles i força inspirades. El poble els va aprendre de seguida.

Cal dir, però, que la nova música religiosa, després de 50 anys, no ha superat encara la categoria musical del gregorià. Per això moltes veus de dins i fora de l'Església han titllat el canvi de genocidi cultural. Pot ser sí, però torno a repetir que el gregorià mai no va ser el cant del poble. No ho podia ser, perquè hi havia cants per totes les festes de l'any, i era impossible que el poble les aprengué. La gent sabia la missa d'Angelis, i para de contar. Qui cantava el gregorià era el clergat. Tots recordem aquelles misses de difunts amb un cant gregorià que feia escapar a córrer. Era una burla musical. El gregorià és molt bonic, és

inspirat i religiosament profund, però s'ha de cantar molt bé. Per això, val més que hagi quedat com a cant en els monestirs. Almenys no tenim la possibilitat de continuar destrossant-lo."

ELS INICIS DEL ROCK AL BERGUEDÀ. Entre el Ball i la Festa

És clar que no tot eren reivindicacions polítiques i socials o canvis religiosos, i que la gent, molt sovint, el que volia era passar-s'ho bé els dies de festa fent un bon berenar amb la família i els amics tot ballant amb bona música. Així va ser com van sortir tot de grups al Berguedà que seguien l'onada de la música ye-ye i el twist, combinats amb els balls de tota la vida.

Cap el 1966 surten els **Pioners** a Berga, els **Shock** a Puig-reig i els **Tréboles Negros** a Gironella. Seran la llavor que donarà pas a multitud d'altres grups de pop i rock de la comarca, que juntament amb els grups de ball tradicionals com l'**Orquestra Rosaleda** de Sallent, faran els anys 60 molt més agradables.

Parlem de com recorda aquells anys en Josep Vicenç Marín (1951, Yeste-Albace-te), cantant de Los Tréboles Negros:

Ens trobem a la Biblioteca de Gironella, de la qual el Vicens n'és usuari, ja que li agrada molt llegir, sobretot novel·la negra i d'acció. Als 63 anys, continua cantant i tocant la guitarra, ara en el duet de música ball Son2, amb el seu amic Josep Piera, després d'haver-ho fet durat més de 30 anys en el conegut grup gironellenc Els Index. I és que, com a molts joves de la seva generació, la que va viure l'adolescència als anys 60's, al jove Vicens li agradava escoltar i sobretot cantar i tocar la guitarra elèctrica, experimentant amb la nova música que arribava dels països anglosaxons, el rock & roll, que els donava un aire de llibertat i rebel·lia.

Joan Alsina: Quan vas començar a tocar?

Vicens Marín: Vaig començar a tocar cap el 1965, quan tenia 14 anys, en un grup que ens deïem Los Tréboles Negros, així en caste-

llà, perquè llavors calia posar-ho en castellà. Érem 3 de cal Bassacs: jo, que era el cantant, l'Antonio Burgos a la guitarra rítmica i el Juan Martínez a la bateria. Després el Miquel Valls, de Gironella, que tocava l'orgue Hammond, un instrument de moda en aquella època, i completaven el grup els puig-reigencs Ernest Parcerisa a la guitarra solista i el Bartolo Manzanares que tocava el baix elèctric, un baix molt original en forma de violí, com el que tocava el John Lennon. Assajàvem en un magatzem al Barri de Cuenca que ens deixava el Quimet Sileta pare, que per la seva feina es movia per tota la comarca del Berguedà i ens buscava concerts i balls en els qual tocar i ja ens hi portava en la seva furgoneta.

JA: Quin tipus de música tocàveu?

VM: Fèiem música de ball, per a ballar: valsos, pasdobles o foxtrot de tota la vida, però també rumbes del Peret, que llavors començava a triomfar, i pop-rock amb versions dels Sirex i els Mustang. De grups de l'estranger, tocàvem cançons dels Beatles com "Twist and Shout" o "Yellow Submarine", dels Rolling Stones feiem el "Satisfaction" o "Black Magic Woman" o per exemple dels Equals el "Baby Come Back".

JA: Com us va arribar aquesta nova música?

VM: L'escoltàvem per la ràdio. També arribaven discos d'importació, que costaven de trobar, i que després es posaven molt als guateques.

JA: Què eren ben bé els guateques?

VM: Buscàvem un local on poguéssim ballar nois i noies i posàvem música amb un tocadiscos i amb EP's, uns discos de vinil que solien tenir 1 o 2 cançons per banda, més curts que els LP's que van venir després. Tothom portava alguna cosa per beure i menjar, posàvem alguna llumeta més fosqueta, per ambientar, tot i que no gaire, ja que a vegades també hi venien les mares de les nenes i clar..

JA: Clar, éreu molt jovenets?

VM: Sí, jo llavors tenia 14-15 anys i degut a la meva afició a

Cobla-orquestra Rosaleda, 1960.

la música vaig haver de repetir curs a l'escola. Quan vaig fer els 14 anys vaig començar a treballar a la fàbrica de Viladomiu Nou, a carregar revòlvers, de 6 a 14h del matí. A la tarda agafava el carrilet a Viladomiu Vell, que era on parava, i cap a Navàs a l'Escola de Formació Professional de 16 a 21h del vespre.

JA: Com vas viure els canvis dels anys 60?

VM: Ens agradava tocar rock & roll perquè amb aquelles cançons eres més "rebelde". Solia anar als concerts amb pantalons de ratlles blaves i blanques acampanats, com tocava llavors, i tots els del grup portàvem camises amb farbalans, armilla i *pajarita*, anàvem de festa però arregladets.

JA: Com funcionàveu Los Tréboles Negros?

VM: Vam durar uns 3 o 4 anys del 1965 al 1969, fins que vam haver d'anar a la mili. Per les partitures, anàvem a buscar-les a Barcelona, a la Casa Beethoven. Solien tenir una portada amb la caràtula del disc i a dins la música per a piano, la melodia de veu i el xifrat dels acords per a guitarra. Llavors, per a poder tocar i fer concerts, t'havies de donar d'alta de la

SGAE (Societat General d'Autors i Editors) i fer un examen tocant una cançó davant d'un jurat. Si passaves l'examen et donaven el Carnet de Espectáculo que s'havia de portar als concerts. Amb aquest carnet de l'SGAE també t'enviaven de tant en tant algunes partitures de cançons arranjades.

JA: A quins llocs tocàveu?

VM: Fèiem balls per tot el Berguedà. A l'aire lliure quan feia bo i en locals tancats a l'hivern. Sempre solíem fer ball clàssic primer i després "marxa" per al jovent. Pagàvem la gasolina i el transport i sempre ens quedava algun caler. Tocàvem quasi cada diumenge a la tarda en berenars o balls a la font, on hi fèiem temes com "La Última Noche que Pasé Contigo", la majoria en castellà, però també en anglès, tot i que no en sabíem, pronunciàvem com podíem!

JA: Com era l'ambient als concerts?

VM: Era ambient de festa, la gent bevia cubates, cerveses o també calimochos (vi amb cocacola) per passar-s'ho bé, però tot el tema de porros i altres drogues no havia arribat encara, potser va ser més als anys 70's.

JA: Et recordes quines eren les cançons emblemàtiques?

VM: Recordo especialment al-

guns temes dels Sirex com "A Mi Me Gusta Beber i Reir" o "El Tren de la Costa" que era un rock & roll. Fèiem cançons dels Beatles com "Help" o també "Jóvenes" dels anglesos Cliff Richard & the Shadows, en la versió dels Mustangs, en castellà. De Los Salvajes m'agradava molt cantar "Soy Así", potser perquè m'hi sentia identificat. La lletra deia:

"Con mis patillas largas
i mi estrecho pantalón,
bailo a mi manera
aunque llame la atención.
Soy así! Soy así!"

JA: Quins altres grups hi havia al Berguedà?

VM: A Puig-reig hi havia els Shocks amb els que hi tocava el Belmonte, el Méndez i el Guixé, amb alguns encara ens troben a vegades. De Berga també eren molt bons els Pioners, del metge Ballús i un tal Rubio. Aquests dos grups no feien ball i després canya, com nosaltres, ells només tocaven rock & roll. Recordo una trobada molt maca de tots aquest grups i altres al Festival Pop-Rock del Berguedà que es va fer a Avia cap el 1967-68. Va ser tot un esdeveniment!

Joan Alsina Company,
musicòleg